

Warszawa, 19.04.2026 r.

STANOWISKO GREEN REV INSTITUTE

Wstęp

Green REV Institute jest niezależnym instytutem badawczo-rzeczniczym zajmującym się transformacją systemów żywnościowych i rolniczych w kierunku modeli zrównoważonych, sprawiedliwych i opartych na poszanowaniu granic planetarnych. Niniejsze stanowisko składamy w odpowiedzi na zaproszenie Komisji Europejskiej do zgłaszania uwag dotyczących - produktów pochodzących z produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego jako materiałów składowych w produktach nawozowych UE.

Green REV Institute sprzeciwia się przyjęciu proponowanego rozporządzenia w jego obecnym kształcie z następujących powodów:

1. Niespójna narracja cyrkularności Włączenie mączki mięsno-kostnej, przetworzonych białek zwierzęcych czy produktów krwi do systemu nawozów CE nie jest gospodarką o obiegu zamkniętym — jest tworzeniem nowego, regulowanego rynku zbytu dla odpadów przemysłowej hodowli zwierząt. Przemysł ten generuje jedne z najwyższych kosztów środowiskowych w całym łańcuchu żywnościowym: emisje GHG, degradację gleb, zużycie wody i wylesianie pod uprawy pasz. Ekonomiczne zagospodarowanie jego pozostałości nie zmienia tych kosztów — ukrywa je i utrwala system, który powinien podlegać transformacji.

To samo dotyczy digestatów z obornika, gnojowicy czy odpadów rzeźnianych. Choć technicznie są produktem fermentacji beztlenowej, pozostają częścią tego samego systemu przemysłowej hodowli zwierząt. Włączanie ich do obiegu nawozowego pod szyldem cyrkularności jest tą samą logiką co w przypadku mączki mięsno-kostnej: nie zamyka się

kontakt@greenrev.org | Giordana Bruna 34 / skrytka 5, 02-523 Warszawa, Polska

KRS 0000521182 | NIP 5213677634 | REGON 147376122

obiegu składników odżywczych, lecz przedłuża istnienie systemu, który wymaga głębokiej transformacji.

2. Wzmacnianie przemysłowej hodowli zamiast jej ograniczania Proponowane przepisy tworzą dodatkowe strumienie przychodów dla sektora hodowlanego, co bezpośrednio hamuje przejście ku zrównoważonym systemom rolno-żywnościowym. Jest to sprzeczne z celami strategii Farm to Fork oraz zobowiązaniami klimatycznymi UE. Regulacja, która ma ambicje środowiskowe, nie powinna jednocześnie finansowo premiować sektora odpowiedzialnego za ok. 14,5% globalnych emisji gazów cieplarnianych.

3. Owady Przetworzony frass przedstawiany jest jako innowacyjna, zrównoważona alternatywa. Green REV Institute zwraca uwagę, że hodowla owadów na skalę przemysłową rodzi własne pytania etyczne, zdrowotne i środowiskowe, które nie zostały rozstrzygnięte. Projekt rozporządzenia sam wskazuje na ryzyko wysokich stężeń selenu oraz potencjalne reakcje alergiczne u ludzi. Wymogi dotyczące znakowania zaproponowane przez KE są niewystarczające wobec skali niewiedzy konsumenckiej na ten temat.

4. Zagrożenia dla osób konsumenckich — niewidoczna ścieżka do talerza Nawozy zawierające produkty pochodzenia zwierzęcego — w tym materiały kategorii 2, a więc wyższego ryzyka sanitarnego — będą stosowane do upraw roślin paszowych oraz roślin przeznaczonych bezpośrednio do spożycia. Oznacza to, że substancje takie jak chrom (w tym potencjalnie Cr(VI)), pozostałości metanolu czy białka zwierzęce wejdą do gleby, a następnie do łańcucha pokarmowego — bez wiedzy i zgody konsumentów. Projekt rozporządzenia powierza ocenę ryzyka w dużej mierze samemu producentowi, co jest niewystarczającą gwarancją bezpieczeństwa publicznego.

Green REV Institute wzywa KE do:

- wycofania z projektu materiałów pochodzenia zwierzęcego kategorii 2,
kontakt@greenrev.org | Giordana Bruna 34 / skrytka 5, 02-523 Warszawa, Polska
KRS 0000521182 | NIP 5213677634 | REGON 147376122

- przeprowadzenia niezależnej oceny ryzyka dla łańcucha pokarmowego przed ewentualnym przyjęciem regulacji,
- skierowania polityki nawozowej UE ku rozwiązaniom rzeczywiście cyrkularnym — digestatom i kompostom pochodzącym wyłącznie z biomasy roślinnej i odpadów organicznych nieodziewierzęcych oraz odzyskowi fosforu ze ścieków.

Anna Spurek

Prezeska Green REV Institute

O Green REV Institute

Green REV Institute (REV)

Organizacja rzecznicza i ekspercka, inicjująca zmiany systemowe na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i roślinnego systemu żywnościowego. Think tank i watchdog klimatyczny działający dla transformacji systemu żywności, łączący „kropki” między prawami człowieka, prawami zwierząt i klimatem. Założony w 2014 r., włącza osoby aktywistyczne do zmian systemowych, buduje współpracę i partnerstwa na rzecz transformacji systemu żywności.

Operator Programu **Roślinna Szkoła** – kompleksowego narzędzia wspierającego samorządy i placówki oświatowe w transformacji żywienia zbiorowego zgodnie z nowymi regulacjami oraz standardami zdrowia publicznego. Tworzy ogólnopolską sieć Ambasadorów i Ambasaderek programu – 70 radnych w całej Polsce, wspierających transformację żywienia w swoich gminach.

Buduje sprawiedliwy i roślinny system żywnościowy na każdym poziomie legislacji – od zmian w prawie krajowym (m.in. wyżywienie zbiorowe, żywienie w placówkach leczniczych, zamówienia publiczne, edukacja zdrowotna), po lokalne polityki żywnościowe. Łączy ekspertyzę prawną, badawczą i komunikacyjną z praktycznym wdrażaniem zmian w instytucjach publicznych.

Inicjuje zmiany systemowe dla sprawiedliwości i zdrowia na talerzu – łącząc działania legislacyjne, rzecznicze, edukacyjne i mobilizacyjne.

Green REV Institute, wraz z koalicją organizacji i strony eksperckiej, odegrał kluczową rolę w procesie legislacyjnym, który doprowadził do wydania przełomowego Rozporządzenia Ministra Zdrowia dot. żywienia dzieci i młodzieży (2026) - zmieniając system żywnościowy dla milionów dzieci w Polsce.

Inicjator **Federacji Bezpieczna Żywność** – największego w Polsce ruchu społecznego działającego na rzecz prawa do żywności, bezpieczeństwa żywnościowego oraz odpowiedzialnej polityki rolno-żywnościowej. Jest wydawcą Portalu Nowa Bezpieczna Żywność i Magazynu Nowa Bezpieczna Żywność - numer 1 oraz numer 2.

Green REV Institute jest producentem filmów dokumentalnych *Wegańska Warszawa*, *Posłuchaj Wegańskich Biznesów* oraz *Katastrofa na talerzu* (najlepszy film dokumentalny krótkometrażowy Green Film Festival 2024), *To tylko jedzenie?*

Green REV Institute jest akredytowany przy Programie Środowiskowym Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNEP), jest interesariuszem Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności, członkiem EU Platform on Animal Welfare oraz Partnerem European Climate Pact.